

Kraftfulla insatser i fabriksmiljön skapade bättre arbetsmiljö

Arbetsplats:	AB Axel Christiernsson, Nol
Kontaktperson:	Uno Karlsson, Projektansvarig, tel 0303-40425
Arbetslivsfondens handläggare:	Arvid Andersen, Älvsborgs län
Skribent:	Margaretha Alm
Sammanfattning:	Produktiviteten har ökat genom högre närvaro, bättre trivsel m.m. Kort- och långtidsfrånvaron har minskat. Med Arbetslivsfondens hjälp och medverkan har man lättare och tidigare nått några av företagets eftersträvade mål.

Bakgrund

AB Axel Christiernsson är en kemisk-teknisk industri, som tillverkar smörjfett och vissa smörjoljor för industriellt bruk. Företaget som är ett helägt dotterbolag till AxScandinavia AB, som ingår i Axel Johnsson AB-koncernen, etablerades 1888 och har varit verksamt i nuvarande lokaler sedan 1973.

Tillverkningen är koncentrerad till Nol cirka tre mil från Göteborg. Under år 1981 byggdes en helt ny smörjfatfabrik, och under 1989 tillbyggdes kontorsfastigheten. Fabriken är mycket vackert belägen vid Göta Älv-stranden och har idag 45 anställda, varav hälften är sysselsatta i den direkta produktionen.

Organisationen utgöres av administrations- forsknings- utvecklings- samt produktions- och lagerpersonal. Åldersammansättningen i hela företaget omfattar åldrarna 18 till 64 år och medeltalet är 43 år.

Kontors- och laboratorielokalerna är av hög standard. Produktions- och lagerlokalerna har i vissa fall hög bullernivå

och / eller högrumstemperatur. Dammande pulver, som ingår i produktionsprocessen, hanterades helt manuellt och inköptes i säckar eller fat i vikter om 25 å 30 kg.

Arbetsmiljön präglades innan förändringsarbetet påbörjades av höga bullernivåer, höga temperaturer, tunga lyft, monotona arbetsrörelser m.m. Som en följd av detta har en hel del arbetsskador uppkommit med lång frånvaro som följd, och personalomsättningen var även hög i vissa avdelningar.

Mål

Programmets inriktning var att komma till rätta med, inte enbart den fysiska arbetsmiljön, utan även själva organisationen, för att öka trivselen, kompetensen och engagemanget i arbetet. Man ville minska långtidsfrånvaron och skapa en bättre arbetsmiljö genom förbättrad ventilation och lägre bullernivå, och genom lämpliga investeringar bygga bort tungt och manuellt arbete.

I den fortsatta organisationsutvecklingen med att göra arbetet mer

intressant och utvecklande, innefattades också en utbyggnad av dataterminaler till tre operatörsområden. Härigenom skulle produktionens folk kunna få access till rådande läge, och önskvärda data för produktionsplaneringen.

Genomförande

Trygghetsrådets kompassprocess genomfördes med all personal i form av visionsseminarier, strategiseminarier och förändringsseminarier. I genomsnitt har alla medarbetare deltagit under sammanlagt 8 dagar. Meningen var att skapa insikt och beredskap för att leva med förändringar. Trygghet genom förnyelse och kunskap.

Installation av utrustning för att förbättra arbetsmiljön skedde enligt plan. För kontorets del var det klimatproblem på grund av överglasad korridor, och för produktionens del belastningsproblem som var det mest akuta och föranledde en rad investeringar i form av utrustning för automatisk hantering av stearin-flingor, automatisk pallastare, höj- och sänkbara arbetsbord, samt mät- och testutrustningar på laboratorierna.

För att förbättra befintligt ventilations-system har en komplettering gjorts med en ny värmeväxlare och nya ventilationstrummor, och en kommunikationsutrustning för personal att nedbringa förekommande spring mellan produktionslokalerna. Vid all nyskaffning/ombyggnad av utrustning deltog berörd personal aktivt med t.ex. studiebesök hos maskinleverantören för att se maskinerna innan de levererades, och kunde då också ge förslag på hur utrustningen borde fungera och vara utformad.

Hela investeringsprogrammet var beräknat till 2,6 miljoner. En organisations- och produktionsanpassning genomfördes för att kvalitetssäkra produkterna enligt ISO 9001.

Resultat

Resultatet av arbetsplatsprogrammets genomförande visar att den psykiska och

fysiska arbetsmiljön har blivit bättre. Handikappade och tidigare sjukskrivna personer kan nu utan svårigheter arbeta på företaget. Den funktionella, samarbetsfrämjande, strategiska och yrkestekniska kompetensen har stärkts i företaget. Gjorda investeringar har underlättat arbetsprocessen, och satsningen på Kompassprocessen har utfallit väl.

Kommunikationen mellan anställda och företagsledningen har förbättrats. Organisationen har ändrats och ytterligare brutits ned. Efter omfattande utbildningsinsatser arbetar personalen nu i mycket hög grad i arbetslag och har stort inflytande över sitt arbete. De anställda kan även föra fram sina synpunkter på bl.a. arbetsplatsmöten.

Ytterligare ett resultat av förändringsarbetet är att det numera hålls månatliga s.k. ATACQ-möten (Alltid trygg AC-kvalité) på varje avdelning.

Rapporterade resultat

År	1991	1992	1993
Antal anställda män	33	31	33
Antal anställda kvinnor	14	14	13
Antal anställda totalt	47	45	46
Korttidsfrånvaro (dgr)	322	445	378
Långtidsfrånvaro (dgr)	1250	1390	900
Sjukfrånvaro totalt (dgr)	1572	1835	1278

Total kostnad (kkr)	2633
Bidrag (kkr)	820
Antal berörda män	33
Antal berörda kvinnor	14
Antal berörda totalt	47

Nyckeltal (förändring 1991 - 1993)

År	1991	1992	1993
Räntabilitet på totalt kapital	28,0 %	22,5 %	25,8 %
Vinstmarginal	11,7 %	10,7 %	13,4 %
Soliditet	20,7 %	16,7 %	23,0 %
Likviditet	52,1 %	47,2 %	54,0 %
Lageromsättning	4,0 ggr	3,9 ggr	5,0 ggr
Balansomslutning (kkr)	53.333	51.510	60.966
Förädlingsvärde per anställd (kkr)	553	513	563

Värdering

Arbetsplatsprogrammet har påverkat personalens trivsel och motivation i positiv riktning. Vi-andan har stärkts. Frånvaron beroende på arbetsskador (belastningsskador) har minskat. Arbetet består numera mer av planering än manuella insatser, jämfört med tidigare.

Företaget tar på ett seriöst sätt till vara de anställdas synpunkter, samt ger personalen en reell möjlighet att påverka utformningen och uppläggningsen av arbetet, och kan även rotera mellan olika arbetsuppgifter.

Varje enskild anställd har fått insikt i sin egen roll för företagets överlevnad. En kontinuerlig vidareutveckling i världsklass av produktionen och produkter pågår ständigt.

**ISSN 1104-6449
1995**

Februari